

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ

**MƏDƏNİYYƏT:
PROBLEMLƏR VƏ PERSPEKTİVLƏR**

**DOKTORANT VƏ GƏNC TƏDQİQATÇILARIN
XV BEYNƏLXALQ ELMİ KONFRANSININ**

MATERİALLARI

Konfrans “Şuşa ili”nə həsr olunur

*Konfrans Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin
11/01/2022-ci iltarixli 03-11-14/15 sayılı qərarına əsasən
Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində keçirilmişdir.*

Bakı – 2022

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРЫ И ИСКУССТВ

**КУЛЬТУРА:
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ**

МАТЕРИАЛЫ

**XV МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
ДОКТОРАНТОВ И МОЛОДЫХ ИССЛЕДОВАТЕЛЕЙ**

Конференция посвящается «Году города Шуша»

Баку – 2022

MINISTRY OF EDUCATION OF THE AZERBAIJAN REPUBLIC
AZERBAIJAN STATE UNIVERSITY OF CULTURE AND ART

**CULTURE:
PROBLEMS AND PERSPECTIVES**

THE MATERIALS

**OF THE XV SCIENTIFIC CONFERENCE
OF THE DOCTORAL CANDIDATE STUDENTS
AND YOUNG SCIENTISTS**

The conference is dedicated to the “Year of Shusha”

Baku – 2022

Elmi redaktor: Elm və yaradıcılıq işləri üzrə prorektor,
dosent **Sədaqət Əliyeva**

Məsul katib: Elm və yaradıcılıq-ifa işləri şöbəsinin
müdiri, dosent **Gülşən Qafarova**

Materialların tərtibi: Elm və yaradıcılıq-ifa işləri şöbəsinin
mütəxəssisi **Nabat Hüseynova**

Jurnalın üz qabığının dizaynı: Təsviri sənət kafedrasının baş müəllimi
Zöhrab Cabbarov

**MƏDƏNİYYƏT: PROBLEMLƏR VƏ PERSPEKTİVLƏR. DOKTORANT VƏ GƏNC
TƏDQİQATÇILARIN XV BEYNƏLXALQ ELMİ KONFRANSININ
MATERİALLARI. BAKI, ADMİU, 2022, 392 s.**

TƏŞKİLAT KOMİTƏSİ

- Ceyran Mahmudova – ADMİU-nun rektoru, professor (sədr)*
Nigar Rüstəmovə – Tədris işləri üzrə prorektor, dosent
Sədaqət Əliyeva – Elm və yaradıcılıq işləri üzrə prorektor, dosent
Gülşən Əliyeva-Kəngərli – Beynəlxalq əlaqələr və tərbiyə işləri üzrə prorektor, professor
Gülşən Qafarova – Elm və yaradıcılıq-ifa işləri şöbəsinin müdiri, dosent
Kamilə Dadaş-zadə – Musiqi tarixi və nəzəriyyəsi kafedrasının müdiri, professor
Aydın Talıbzadə – Teatrşünaslıq kafedrasının müdiri, professor
Əli Əmirli – Kinoşünaslıq və ekran dramaturgiyası kafedrasının müdiri, professor
Yeganə Eyvazova – Muzeşünaslıq kafedrasının müdiri, dosent
Aslan Xəlilov – Təsviri sənət tarixi və nəzəriyyəsi kafedrasının müdiri, dosent
Tamilla Əhmədova – Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının dosenti
Pərviz Kazımov – Turizm və kitabxana-informasiya fəaliyyəti kafedrasının dosenti
İlqar Hüseynov – Turizm və kitabxana-informasiya fəaliyyəti kafedrasının professoru
Elçin Cəfərov – Teatrşünaslıq kafedrasının baş müəllimi
Mübariz Süleymanlı – Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müdiri, professoru
Xaləddin Sofiyev – Sosial-siyasi elmlər kafedrasının müdiri, dosent
Güllü İsmayılova – Musiqi tarixi və nəzəriyyəsi kafedrasının dosenti

M Ü N D Ə R İ C A T

Azərbaycan Respublikasında 2022-ci ilin “Şuşa İli” elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı.....	10
---	----

F İ L O L O G İ Y A

Saliida Şamməd kızı Şarifoğa. Ođın poyas – ođın puy: perspektiviy issledovaniya i raspoystraneniya sovremennoy literatury Kitaya.....	11
Nərmin Fəyannum qızı Cahangiroğa. Lao Şının həyat və yaradıcılığı.....	17
Marıya Aleksandroğna Xavronskaya, İrina Pavloğna Maruğova. «Çto-to staroye, çto-to novoye»: o nekotoryx podhoxax podğotovki studentov-perevodçikov.....	25
Ğulzıra Karışeva. Spor o naznaçenıı çeloveka v pyese M.Ğorykogo «Na dne».....	30
Ağar Myrzakeldı kızı Nuşıpğanova. Otnoşeniya «avtor-ğeroı» v romane «Pırevək i drugıye vremenı».....	34
Zəhra Abbas qızı Qəhrəmanoğa. Dil fakültələrinin yuxarı kurslarında ingilis dilinin tədrisində autentik filmlərdən istifadənin əsas prinsipləri.....	38
Ali Adami oğlu Siddibe. Dünya şöhrətli mütəfəkkir Nizami Gəncəvi.....	41

S Ə N Ə T Ş Ü N A S L I Q

İsrail Bəhram oğlu Məhərrəmov, Rövşən Şamil oğlu Quliyev. Mədəniyyət kadrlarının hazırlanmasına dair dövlət tədbirləri.....	45
Aygün Rüstəm qızı Eyvazlı. Azərbaycan multikulturalizminin integrativ xarakteri.....	50
Hürümələk Ariz qızı Bayramoğa. Əhməd bəy Ağaoğlu aspektindən mədəniyyət fenomeninin izahı.....	54
Səma Elçin qızı Məmmədova. Azərbaycan Respublikasında tələbə gənclərin sosial müdafiəsi sosial siyasətin mühüm tərkib hissəsi kimi.....	59

T U R İ Z M V Ə M E N E C M E N T

Mikaıl Kamran oğlu Alizadə. Turizm v Azerbaydžane: silnyye i slabyye storony.....	65
Ülviyyə Qubad qızı Həbibı. Miqrasiya proseslərinin doğurduğu sosial problemlər.....	69
Murad Rövşən oğlu İsmayızadə. Şou-biznesin maliyyələşmə mənbələri.....	75
Humay Vahid qızı Cəfəroğa. Ekoloji turizmin inkişaf etdirilməsi başlıca strateji məqsədlərdən biri kimi.....	79
Ulvıya Adil kızı Mamedzadə. Sovremennoye sostoyaniye delovogo turizma v Azerbaydžane.....	83
Coşqun Çingiz oğlu Cəbiyev. Turizmdə informasiya texnologiyalarının imkanları.....	90
Rüstəm Rövşən oğlu Cəbiyev. Azərbaycanın turizm destinasiyaları.....	95
Nicat Novruz oğlu Əsədli. Investisiyalar turizmdə mehmanxana biznesinin iqtisadi inkişaf amili kimi.....	99
Mətanət Əli qızı Abdullayeva. Müasir dövrdə Azərbaycan turizminin inkişafında dövlət siyasəti...104	

Şamil Sarvan oğlu Seyidov. Otel və restoranlarda marketinq fəaliyyətinin mahiyyəti və təşkili.....	109
Elman Elşən oğlu Əmənov. Regional turizmin idarə edilməsinin strateji əsasları.....	114
Алы Бахтияр оглы Алиев. Структура рынка внутреннего туризма и регулирование рынка внутреннего туризма в Азербайджане.....	117
Hümbət Sədiyar oğlu İsmayilov. Menecmentdə nəzarətin rolu.....	122
Nərmin Aqil qızı Həsənova. Musiqi məhsullarının satışında marketinq kampaniyasının planlaşdırılması.....	126
Emil Arif oğlu Hüseyinov. Yol infrastrukturunun kənd turizminin inkişafında əhəmiyyəti.....	129
Rüfət Ədalət oğlu İmranzadə. Regionların sosial-iqtisadi inkişafında turizmin yeri.....	133
Mir Ceyhun Rizvan oğlu Ağazadə. Azərbaycanda turizm bazarının müasir vəziyyəti.....	138
Əhməd İmran oğlu Əhmədov. COVID-19 pandemiyasının idman turizminə təsiri.....	145
Вугар Ильгар оглы Мамедов. Трансформация современной мировой туристической индустрии и спрос на туризм в Азербайджане.....	149
Şəhla Balakışi qızı Məmmədova. Lənkəran iqtisadi-coğrafi rayonunda tarixi-mədəni turizmin inkişaf perspektivləri və turizm obyektlərindən səmərəli istifadənin yolları.....	154
Ülkər Məhəmməd qızı Abbasova. Ekoloji turizmin tərifinə elmi yanaşmalar və ekoloji turizmin əsas prinsipləri. Azərbaycanda ekoturizm potensialı.....	161
Rusif Yusif oğlu Əliyev. Azərbaycan ərazisində turizmin inkişaf perspektivləri.....	166

M U Z E Y Ş Ü N A S L I Q

Эльфира Гаджибаба кызы Меликова – Гурбанова. Наследие многовековой культуры и музее: научный анализ.....	171
Хикмет Наджаф оглы Алиев. Восстановление города Шуша, после пережитого урбицида, как часть программы великого возвращения.....	175
Rəşan Etibar oğlu Qurbanov. Azərbaycanda şəhərsalma istiqamətində görülən tədbirlər və inkişaf istiqamətləri.....	180
Sabir Mübariz oğlu Abbaszadə. Dağıdılmış Qarabağ mədəni irsinin yenidən dirçəlişi.....	184

M U S İ Q İ S Ə N Ə T İ

Sevinc Hikmət qızı Musazadə. Svyatoslav Rixterin interpretasiyasında L.V.Bethovenin sonatalarının təfsiri.....	190
Şəlalə Yavər qızı Xələfi. Bülbülün xalq ifaçılığına dair elmi – nəzəri görüşləri.....	196
Aytac Müşfiq qızı Məmmədəliyeva. Temperament və musiqi fəaliyyəti.....	198
Qumral Firdovsi qızı Hüseyinli. Tofiq Bakıxanovun kamera-instrumental əsərlərinin üslub xüsusiyyətləri.....	204
Nərmin Kamal qızı Abbaslı. Sevdə İbrahimovanın fortepiano əsərlərində milli məqam xüsusiyyətləri.....	208
Sevil Sabir qızı Ələkbərova. Vamiq Məmmədəliyevin bəstələdiyi rənglərin ümumi üslub xüsusiyyətləri.....	210
Leyla Şahin qızı Abdullayeva. Musiqi müəllimliyi ixtisasının problemləri.....	211
Nərgiz Fərhad qızı Şakirli. Musiqinin qavranılmasında təxəyyülün inkişafı.....	217

Leyla Etibar qızı Qasımova. Şagirdlərin estetik tərbiyəsinin formalaşmasında musiqinin mövqeyi.....	220
Aysəmə Baba qızı Babayeva. Firəngiz Əlizadə yaradıcılığı xarici mətbuatda.....	222
Nuru Qulu oğlu Göyüşov. Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında konsert janrı (XX əsr).....	226
Sara Ağalar qızı Quliyeva. Musiqi yaddaşının təkmilləşməsində musiqi dinlənilməsinin əhəmiyyəti.....	232

T E A T R S Ə N Ə T İ

Toghrul Murad oğlu Qasimov. Türkiyə Azərbaycan oyunçuluq eğitimi karşılaştırması.....	236
Этери Леонидовна Джафарова. Азербайджанское танцевальное искусство как символ победы в творческих проектах в городе Шуша.....	244
Nigar Yaşar qızı Pirimova. Şuşada ilk teatr mühiti və bir nəslin teatr fədailəri.....	249
Arzu Mehman qızı Quliyeva. Azərbaycan aşıq sənətində teatr elementləri.....	253
Karim Taghi oğlu Taghinejad. Teatrda üslub və cərəyanlar.....	258

K İ N O, T E L E V Ə D İ G Ə R E K R A N S Ə N Ə T L Ə R İ

Gülşən Əliəkbər qızı Qafarova. Cəmiyyətin körpə bəlası – bullinq.....	260
Kifayət Nürəddin qızı Bunyatova. Hadisənin fonu və “Şərqlə ekzotikası” Azərbaycan kino rəssamlığının ilkin mərhələsinin xarakterik əlaməti kimi.....	262
Gülnarə Kərim qızı Hüseynova. Şuşa - Azərbaycan mədəniyyətinin incisi, Qarabağın döyünən qəlbidir.....	268
Hüseyn Ədalət oğlu Cavadzadə. Tarixi mövzunun ekran təəcəssümü.....	273
Şəlalə Bədəl qızı Bədəlova. Film janrının mifoloji metodla təhlili: “Möhtəşəm yeddilik” (1960) filmi.....	279
Şəfəq Cavanşir qızı Səmədova. Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığı kinoda.....	282
Simarə Füzuli qızı Verdiyeva. Həsən Seyidbəylinin qadın obrazları.....	287
Günay Maarif qızı Abuşova. Komediya filmləri. Onların kino tarixində yeri və rolu.....	291
Maya Yaşar qızı Mustafazadə. Qarabağ mövzusunda çəkilən filmlərdə konflikt.....	296
Ləman Vilayəddin qızı Həsənli. Türk xalqları folklorunda at motivi.....	300
Aidə Elçin qızı Mütəllimova. “Üzeyir ömrü” bədii-sənədli film kimi.....	304
İkram İslam oğlu Əsədov. Film nuar janrında obrazların simvolikası.....	308

T Ə S V İ R İ S Ə N Ə T

Fatima Lorena Flores Vivar. An example of the regional style of architecture of the 19th century: the Agdam Juma mosque.....	312
Ülviyyə Tapdıq qızı Həməzəyeva. Mühəribə dövründə rəssamların rolu. Döyüşçü rəssam İbrahim Safi.....	316
Samirə Mahir qızı Məmmədova. Vüqar Alinin “Başlanğıc” əsərinin bədii təhlili.....	321
Səyyarə Namiq qızı Sadıxova. Portret əsərlərində bədii obraz həlli.....	325

Rüstəm Elman oğlu Quliyev. Azərbaycan təsviri sənəti postsovet dövründə (Faiq Əhməd novator rəssam kimi).....	334
Səbinə Cəlil qızı Tutayuk. Bəylər məscidinin dekor tərtibatında qədim şərq koloriti.....	339
Nərgiz Aslan qızı Rzayeva. XX əsrin 80-ci illər Azərbaycan rəngkarlığında milli ənənələrə “qayıdış” təmayülü.....	343
Samirə Məcid qızı Ağayeva. Azərbaycan xalçaçılığında Quba xalçaçılıq məktəbinin yeri.....	347
Şəbnəm Azər qızı Maqsudova. Çağdaş zərgərlik: XIX əsr ənənələrinin izi ilə.....	351
Kəmalə Elşad qızı Əliyeva. Qarabağ xalçalıq məktəbi.....	354
Sədaqət Zaur qızı Əliyeva. Tahir Salahov yaradıcılığında xalçanın sehri.....	355
Leyla Vilayət qızı Hacıyeva. “Quba” adlı xalçanın naxış və kompozisiyasının təhlili.....	363

FƏLSƏFƏ VƏ PSIXOLOGİYA

Anastasiia Olexandrivna Bessarab, İryna Yuriyivna Antonenko Information support for socialization of disabled people.....	368
Nigar Mehman qızı Mustafayeva. Ermənilərin Qarabağ iddiaları və Qarabağa köçürülməsi.....	371
Firuzə Nizami qızı Quliyeva. Sosialyönümlülük Naxçıvan Muxtar Respublikasının inkişafında prioritet istiqamətdir.....	377
Zülfüyyə Fərman qızı Musayeva. Tələbə gənclərin gender təsəvvürlərinin formalaşmasında ailədaxili münasibətlərin rolu.....	382
Günəl Elçin qızı Əzimova. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqları olan ailələrin nikah həyatına gender yönümlü yanaşma.....	387

FƏLSƏFƏ VƏ PSIXOLOGİYA

UOT 008

Anastasiia Olexandrivna Bessarab
doctor of science in social communications, professor
İryna Yuriyivna Antonenko
candidate of psychological sciences, associate professor
Khortytsia National Academy, Zaporizhzhia, Ukraine

INFORMATION SUPPORT FOR SOCIALIZATION OF DISABLED PEOPLE

The current rehabilitation system is based on the social and human rights model of disability, defined by the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the ICF, adopted by the WHO in 2001. By joining the Convention, Ukraine entered into commitment to implement its approaches.

This research is based on the method of expert survey, which, according to V. Rizun and T. Skotnykova, has the tools to “identify deep trends in the development of certain phenomenon” [2, p. 80]. The method of expert survey (questionnaire: individual, correspondence, online one using the “Google Forms” service) from January 20, 2022 to February 20, 2022 provided primary sociological information from 66 respondents-experts on “The problem of socialization of persons with disabilities, 2022”. The survey was conducted among social workers who deal with people having visual, hearing, speech, loco motorial dysfunctions, mental disabilities or retardation, emotional and volitional disorders (autism), and Down syndrome in Dnipropetrovsk, Donetsk, Zaporizhzhia, Lviv and Khmelnytsk regions. The collected statistical information on the work experience (from 1 to 21 years) of respondents is important, but not crucial, as the level of social workers’ integration to the needs of their wards may not be proportional to the time, they perform their professional duties. The correspondence questionnaire involved filling in 15 test modules with closed questions, preceded by a short instructional part. As the expert survey cannot be anonymous, with the consent of the respondents, additional identification information was collected, which is not subject to disclosure.

Some of the survey results are presented in fig. 1 and 2. Social communication projects in this area are analyzed, in particular in [3].

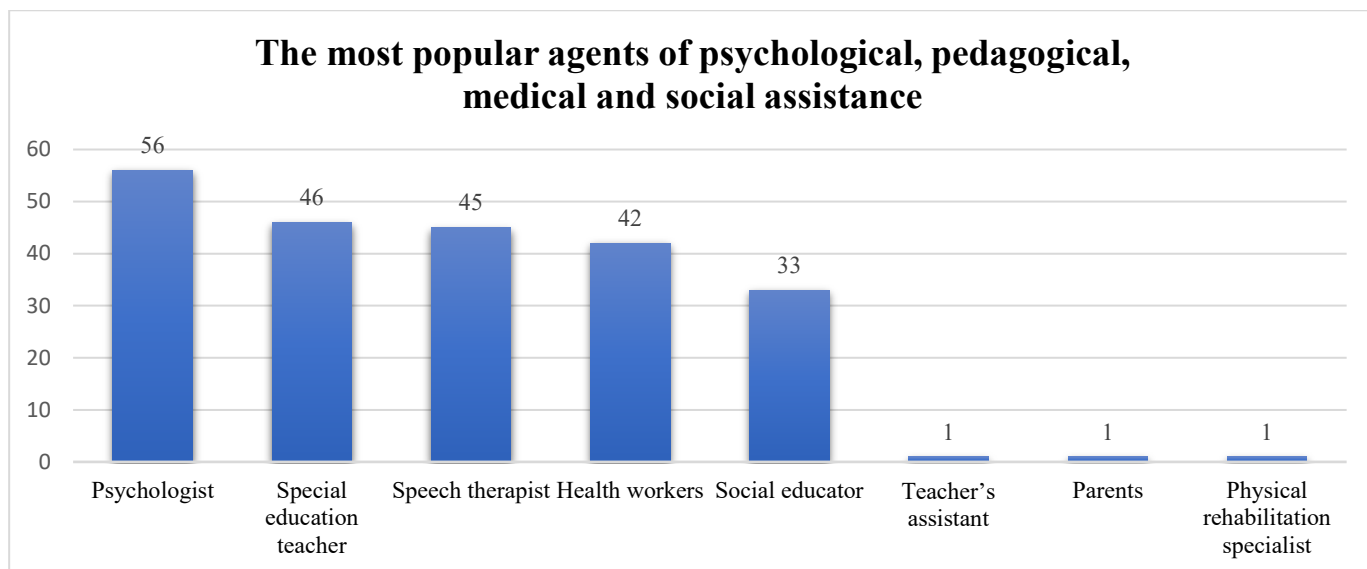

Fig. 1. The most popular agents of psychological, pedagogical, medical and social assistance

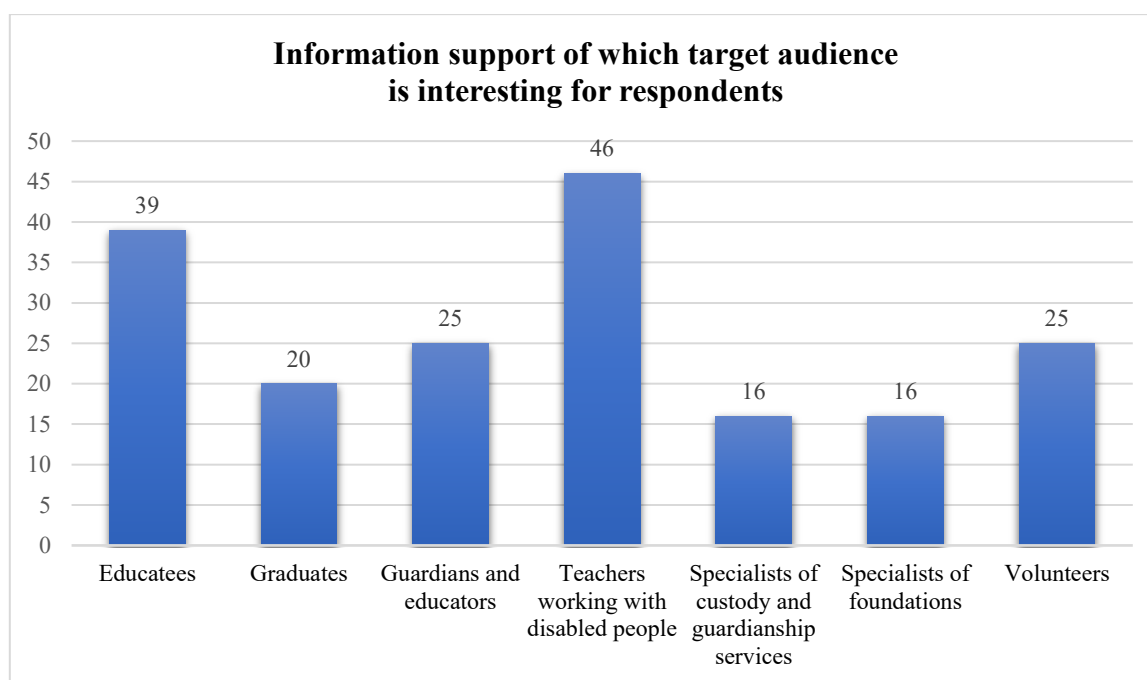

Fig. 2. Distribution of answers to the question “Information support of which target audience are you interested in?”

According to the expert survey, among disabled people, popular communication channels are both mass media (33%) and direct communication (44%). Interestingly, that only 3% of persons with disabilities have never created their own media platforms. It is worth to mention V. Noskov: a blind man, formerly a staff correspondent of “Radio Era FM” in Kharkiv, later a correspondent of the Ukrainian service “Radio Svoboda”, an employee of “Hromadske Radio”, a producer of “Ukrainske Radio. Kharkiv”, has experience in filming, conducts master classes in radio journalism and leads an active social life [1].

References:

1. Жук О. Продюсер “Українського радіо. Харків” Володимир Носков: “Ми стали тим ЗМІ, куди хочуть прийти”. *Суспільне. DetectorMedia*. 2019. URL: https://stv.detector.media/reformuvannya/radio/prodyuser_ukrainskogo_radio_kharkiv_volodimir_noskov_mi_stali_tim_zmi_kudi_khochut_priyti/.
2. Різун В., Скотникова Т. *Методи наукових досліджень у журналістикознавстві*. Київ : Преса України, 2008.
3. Bessarab A., Hyrina T., Antonenko I., Zoska Ya. Social and Communication Project Initiatives for People with Disabilities in Ukraine. *Соціальні комунікації: теорія і практика = SOCIAL COMMUNICATIONS: THEORY AND PRACTICE*. 2020. Т. 10 (січень – червень). С. 79–92.

Tezisin redaksiyaya daxil olma tarixi: 15.04.2022

Tezisi çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı:

Sosial-mədəni fəaliyyət kafedrasının müəllimi Ülkər Rzayeva